

Afrikaanse veehouder Alfred Dippenaar importeert embryo's uit België

Witblauwen als nieuwe bewoners van Namibië

Als eerste veehouder in zuidelijk Afrika importeerde Alfred Dippenaar embryo's van Belgisch witblauwen. De veehouder uit Namibië – zijn bedrijf lijkt in het niets op Europese vleesveebedrijven – heeft grootse plannen. Op termijn wil hij zuivere witblauwen als dekstier verkopen aan collega-veeouders.

tekst Inge van Drie foto- en videoreportage op www.veeteeltvlees.nl

Een wrattenzwijn steekt de weg over. Met een beetje geluk tref je onderweg in Namibië nog meer wild. Koedoes bijvoorbeeld, een groot uitgevallen antilo-

pensoor, of zebra's. In het dunbevolkte land – een van de dunstbevolkte ter wereld – zijn de afstanden groot. Een tocht van het bedrijf van Alfred en

Elsche Dippenaar naar de dichtstbijzijnde plaats Gobabis vergt anderhalf uur. De lucht is er strakblauw, de grond dichtbegroeid met grassen, struiken en lage bomen en het landschap oogt er dor en stoffig. Dit gebied in het noordoosten van Namibië kenmerkt zich door extensieve veebedrijven. Kortom, het is geen plek waar je verwacht Belgisch witblauwen aan te treffen.

Grootse plannen

Als het aan Alfred Dippenaar (50) ligt, komt daar verandering in. De veehouder uit Namibië heeft grootse plannen. Hij wil op termijn zuivere witblauwstieren als dekstier verkopen aan collega-vee-

Alfred Dippenaar

Het vleesveebedrijf van Alfred Dippenaar in Namibië omvat 8000 hectare. Hij houdt er 950 dieren, waaronder tien zuivere witblauwkalveren, de eerste in zuidelijk Afrika.

Beroep:	orthodontist en veehouder
Ras:	inheemse rassen en witblauw
Aantal stuks:	950
Oppervlakte:	8000 hectare

houders in Namibië. 'Zij kunnen de stieren op lokale rassen inzetten en de nakomelingen als eindproduct afzetten op

de markt. Het slachtpercentage van de kruislingen ligt veel hoger dan dat van de lokale rassen en bovendien profiteer je van heterosis.'

Een eerste mijlpaal bereikte Dippenaar begin juni met de geboorte van tien zuivere Belgisch-witblauwkalveren, een primeur in Namibië en de omliggende landen. Niet eerder zijn in zuidelijk Afrika zuivere witblauwkalveren geboren.

In het mulle zand onder een acaciaboom liggen de nieuwe bewoners van Namibië. Hun moeders, met een mengelmooie van simmental-, nguni- en brahmanbloed, houden het kroost goed in de gaten. Zo trots als een pauw laat Alfred Dippenaar de tien kalveren zien. 'Zijn ze niet mooi? Ze zijn ook heel relaxed, wat slomer dan de andere kalveren.'

Onder de indruk van karakter

Een 'gewone' veehouder kun je Dippenaar beslist niet noemen. Hij is orthodontist in Zuid-Afrika en brengt zo'n acht weken per jaar door op zijn veebedrijf in Namibië, waar hij geboren en getogen is. 'Ik houd van koeien en van het runnen van een groot bedrijf, maar ook van nieuwe dingen.'

Reizen doet Dippenaar eveneens graag. Op zijn pet draagt hij kleurrijke speldjes van alle landen die hij ooit bezocht. Tijdens zo'n reis – in Ierland – kwam Dippenaar voor het eerst in aanraking met Belgisch witblauwen. 'Ik was onder de indruk van de vleesaanzet en het rustige karakter. Hier in Namibië hebben we onder meer inheemse rassen als nguni's en bohrans. Dat zijn wel koeienrassen, maar ik vind het geen vleesrassen.'

Na die kennismaking groeide bij Dippenaar het idee om witblauwen te importeren in Namibië. Hij stuurde zijn zwager Jurgens Nel naar België om poolshoogte te nemen. 'Hij heeft meer koeienkennis dan ik en houdt een oogje in het zeil op het bedrijf als ik in Zuid-Afrika ben.'

35 embryo's uit België

In 2011 was het plan ver genoeg gerijpt om in België 35 embryo's te kopen. Pierre Mallieu, secretaris-generaal van het Belgisch-witblauwstamboek, selecteerde de embryo's voor Dippenaar. 'We wilden graag grote dieren die goed konden lopen', aldus de Namibische veehouder. Dippenaar toont de stambomen. De em-

De tien witblauwkalveren van Dippenaar zijn de eerste witblauwen in zuidelijk Afrika

bryo's hebben vaders als Liberal, Lotto, Manitou en Solvay.

In totaal resulteerde het implanteren van de vijfendertig embryo's in de geboorte van tien kalveren, waarvan zeven stiertjes en drie vaarskalfjes. 'Het waren negen lange maanden. Ik kon niet wachten om de kalfjes voor het eerst te zien', vertelt Dippenaar. Het gemiddelde geboortegewicht van de kalveren lag boven de veertig kg. Het zwaarste kalf woog 54 kg, de lichtste 33,5. Ter vergelijking: normaal gesproken ligt het geboortegewicht van de kalveren op Wagrou Farms beneden de 30 kg. Het verbaasde Dippenaar dat de kalveren zo zwaar waren. 'Ik had ze kleiner en lichter verwacht. De kwaliteit van het gras is hier niet zo hoog en ik had ook gedacht dat de draagmoeders meer invloed zouden hebben op het geboortegewicht.'

Speciaal voor de geboorte van de kalveren verbleef de Zuid-Afrikaanse dieren-

arts en et-specialist Collin Albertyn een week lang op het bedrijf. 'Hij heeft bij alle geboorten assistentie verleend. Van de tien kalveren zijn er vijf via een keizersnede geboren.'

De drie vaarskalfjes Catherine, Amey en Elze wil Dippenaar op termijn spoelen om nieuwe embryo's te produceren. De stiertjes gaat hij inzetten op zijn eigen veestapel. 'Ik zie het als een langetermijnproject. Ik wil eerst zelf zien hoe de dieren het onder deze extensieve en sobere omstandigheden doen voor ik ze ga vermarkten. Passen ze zich goed genoeg aan, hebben ze niet te veel last van teken en hoe snel groeien ze? Die vragen moeten beantwoord zijn voor ik ze ga vermarkten. Dat kan best tien jaar duren.'

Jakhalzen en luipaarden

Dippenaar vraagt zich ook af of de witblauwen hun kalveren goed genoeg beschermen. 'In dit gebied komen jakhal-

zen, jachtluipaarden en soms luipaarden voor. Ik heb daar de laatste vijf tot tien jaar geen kalveren aan verloren. De inheemse rassen beschermen hun kalveren heel goed, maar hoe zit dat met de witblauwen?'

Bang voor afkalfproblemen is Dippenaar niet. 'Ik heb een aantal koeien geïnsemineerd met Belgisch witblauwen. Die hebben allemaal zonder problemen gekalfd.' De zestig witblauwkruislingen die daaruit zijn geboren houden het tot nu toe prima vol. 'Ze hebben niet meer last van teken dan de andere dieren hier.' Twee ervan heeft Dippenaar zelfs ingezet als dekstier. 'Ze lopen nu in een groep met wat stieren van het beefmasterras. Ze krijgen hetzelfde rantsoen, maar qua conditie doen de witblauwen niks onder voor de beefmasterstieren.'

In totaal kostte het experiment met de witblauwen Dippenaar tot nu toe zo'n 500.000 rand (50.000 euro, red.) voor on-

der meer het kopen van de embryo's, de reis naar België en het inschakelen van de dierenarts. 'Ik hoef mijn geld er niet mee te verdienen; ik ben niet afhankelijk van het inkomen van dit bedrijf. Ik kan wat experimenteren, maar op de lange termijn denk ik er zeker aan te kunnen verdienen.'

Eén dier per acht hectare

In niets lijkt het bedrijf van Dippenaar op Europese vleesveebedrijven. Neem alleen al de oppervlakte. In totaal heeft de Namibische veehouder 8000 hectare, verdeeld over twee bedrijven. 'Voor een levensvatbaar bedrijf heb je in Namibië minstens 4000 hectare nodig', stelt Dippenaar.

De veedichtheid is ook niet te vergelijken met die van Nederlandse en Vlaamse bedrijven. 'We rekenen hier met gemiddeld één dier per acht hectare. Op een bedrijf van 4000 hectare kun je ongeveer

500 koeien met kalveren erbij houden.' Dippenaar, die zeven fulltime medewerkers heeft, houdt in totaal ongeveer 950 dieren, inclusief de kalveren. 'We zitten nog niet aan het maximaal aantal dieren dat we op deze oppervlakte kunnen houden. Een deel van het areaal hebben we tweeënhalve jaar geleden gekocht. Dat zijn we nog aan het ontwikkelen.'

De grondprijzen liggen op ongeveer 150 tot 250 euro per hectare, met een uitschieter naar 400 euro. 'Alleen als inwoner van Namibië kun je hier grond kopen. Buitenlandse investeerders houdt Namibië op een afstand. Dat zorgt ervoor dat de grondprijzen relatief laag zijn', geeft Dippenaar aan.

Perceel van 180 hectare

Met zijn vierwielangedreven pick-up – geen overbodige luxe in het mulle zand – maakt Dippenaar een controleronde over het bedrijf. Hij kijkt de watervoor-

ziening na, controleert of er zieke dieren zijn en wijst intussen op een hol waarin een slang zich verscholen houdt. De veehouder houdt zijn koeien in grote groepen. Hij heeft vier groepen van 90 koeien met daarbij de eventuele kalveren. Ook houdt hij twee groepen van 100 vaarzen. Elke groep heeft zes percelen van elk 180 hectare groot tot zijn beschikking. Van de zes percelen laat Dippenaar in het groeiseizoen één perceel niet meedraaien in het rotatiesysteem. In de zomer wisselen de groepen om de twee weken van perceel, in de winter om de drie weken. 'De koeien eten het liefst gras, maar ze eten ook wel bladeren van de struiken of het op de grond gevallen blad. Zeker als het droog is, kom je in gebieden met alleen gras al snel in de problemen.'

Gemiddeld valt er zo'n 350 millimeter regen per jaar. De meeste regen valt in de zomer, van november tot april. De temperaturen lopen in de zomer op tot

Twee witblauwkruislingen zijn ingezet als dekstier

De moeders hebben simmental-, nguni- of brahmanbloed

Het geboortegewicht van de nguni-kalveren ligt veel lager dan van de witblauwen

Eigen wildpark

Giraffes, zebra's en gemsbokken. Op zijn bedrijf heeft Alfred Dippenaar honderd hectare gereserveerd voor een mini-wildpark. Hij kocht een paar jaar geleden drie giraffes. Inmiddels hebben de giraffes zich voortgeplant en zijn het er zes. In zijn pick-up – het meestgebruikte vervoermiddel in Namibië en Zuid-Afrika – maakt Dippenaar regelmatig een rondje over het terrein om wild te spotten. Het geweer ligt vaak naast hem in de auto. 'We jagen op ons eigen terrein. Op de braai (barbecue, red.) ligt 's avonds regelmatig een stuk wild.'

In de zomer wisselen de koeien om de twee weken van perceel

zo'n veertig graden en de verschillen tussen dag- en nachttemperatuur zijn fors.

Zaden van kameeldoornboom

De koeien kalven door het hele jaar heen. Elk koppel telt minstens drie stieren. Dippenaar rekent ongeveer één stier per dertig koeien. Alleen in de periode tussen april en juli haalt hij de stieren uit het koppel. 'Ik wil geen kalveren van januari tot april. Een kalf dat in die periode geboren wordt, moet ik spenen op het moment dat er weinig gras is. Dat is zowel voor de moeder als voor het kalf niet gunstig.'

Dippenaar haalt een afkalfpercentage van tachtig tot negentig procent. 'Dat is onder onze omstandigheden hoog. Eén kalf per jaar is hier iets te ambitieus.

Dippenaar houdt de koeien in groepen van negentig stuks

Zaden van kameeldoornboom zijn alternatief soort krachtvoer

Mijn streven is dat koeien op het moment van spenen weer drachtig zijn. Zo niet, dan moeten ze vertrekken.'

Dippenaar verkoopt de jonge dieren op het moment van spenen. Ze wegen dan zo'n 230 kg en hij ontvangt zo'n 1,60 tot 2,30 euro per kilo. 'Mijn streven is er jaarlijks 450 te verkopen. Daar kom ik nu nog niet aan, omdat ik de vrouwelijke dieren nodig heb om de veestapel uit te breiden.'

Zelf afmesten is eigenlijk geen optie, geeft de Namibische veehouder aan. 'We kunnen hier geen graan verbouwen en het is te duur om het aan te kopen.' Dippenaar wijst op een kameeldoornboom, waaraan hoornvormige hulzen hangen met daarin zwarte zaden. 'Dat is een alternatief soort krachtvoer. We malen ze en voeren ze aan de koeien. Het is een bron van eiwit.'

Export naar Europa

De dieren dragen stuk voor stuk oormerken. Dat is verplicht in Namibië. Ook heeft Dippenaar toestemming van zijn dierenarts nodig om de dieren te verplaatsen van het ene naar het andere bedrijf en houdt hij het medicijngebruik strikt bij. 'Dat biedt meer mogelijkheden voor export. Europa is een belangrijke afzetmarkt voor vlees uit Namibië. De diergezondheidsregels zijn daarom in Namibië veel strenger dan in bijvoorbeeld Zuid-Afrika.'

Ook de jonge witblauwkalveren krijgen voor ze zes maanden oud zijn oormerken in. Gaat hun vlees – of dat van hun nazaten – in de toekomst richting Europa? Als Dippenaar het voor het zeggen heeft wel. Na zijn controleronde houdt hij nog even halt bij de kraal waar de witblauwen liggen. 'Ik kan er geen genoeg van krijgen. Ik ben heel benieuwd hoe ze zich verder ontwikkelen.'

